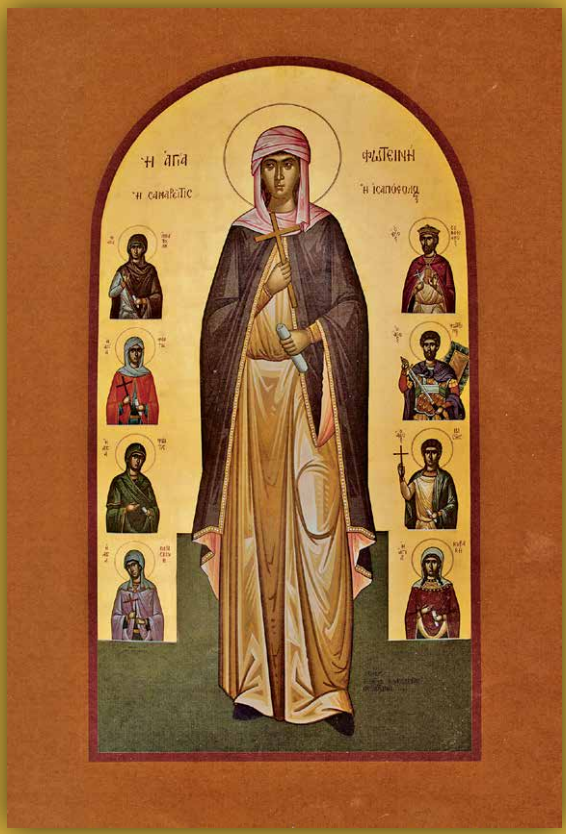
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ

Μεγαλομάρτυς καὶ Ἰσαπόστολος ΦΩΤΕΙΝΗ Η ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΣ

(26 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ)

ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ 2019

Μεγαλομάρτυς καὶ Ἰσαπόστολος ΦΩΤΕΙΝΗ Η ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΣ

Κείμενα:
† Μιχαήλ Γαλανοῦ

«ΟΙ ΒΙΟΙ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ»
τεῦχος 2. Μήν Φεβρουάριος Σελ. 119-122
Ἔκδοσις Ἀπ. Διακονίας 1952

Σειρά:
«Ἁγιολογικά 14»

Copyright:
Ἱερά Μητρόπολις Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ.
Λεωφόρος Φορμίωνος 83, Τ.Κ. 161 21 Καισαριανή
Τηλ.: 210.72.24.123
www.imkby.gr e-mail: info@imkby.gr

ISBN: 978-618-5390-11-2

Ἐκδοτική Παραγωγή

ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε.
Ἀρδηττοῦ 12-16, 116 36 Ἀθήνα
Τηλ.: 210.921.7513, 210.921.4820 • Fax: 210.923.7033
www.eptalofos.gr • e-mail: info@eptalofos.gr

Μεγαλομάρτυς καὶ Ἰσαπόστολος ΦΩΤΕΙΝΗ Η ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΣ

Τῇ 26ῃ τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου μνήμη τῆς ἁγίας ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος καὶ Ἰσαποστόλου Φωτεινῆς τῆς Σαμαρείτιδος.

Τάς πρώτας πληροφορίας διά τήν ἁγίαν αὐτήν εὑρίσκομεν εἰς τό Δ΄ Κεφάλαιον τοῦ κατά Ἰωάννην Εὐαγγελίου. Ἦτο κάτοικος τῆς Σαμαρειτινῆς πόλεως Συχάρ, καί κάθε μεσημέρι ἐπήγαινε εἰς τό ἔξω τῆς πόλεως πηγάδι, τό λεγόμενον τοῦ Ἰακώβ, διά νά γεμίση τήν στάμναν της. Μίαν ἡμέραν, εἶδε νά κάθεται κάποιος ἐπάνω στό πέτρινο περιτοίχισμα τοῦ πηγαδιοῦ. Ἦτο νέος καί ὡμοίαζε σάν Ἰουδαῖος. Τί ἤθελε αὐτός ἐκεῖ; Οἱ Σαμαρεῖται δέν πήγαιναν στήν Ἰουδαίαν, καί

οἱ Ἰουδαῖοι ἀπέφευγαν νά περνοῦν ἀπό τήν Σαμάρειαν. Δέν τοῦ εἶπεν ὅμως τίποτε, δέν τόν ἐχαιρέτισε κάν. Ἀλλά ἐκεῖ πού ἀντλοῦσε νερό, ὁ ξένος τῆς ἐζήτησε νά τοῦ δώση νά πιῆ. Ἡ Σαμαρεῖτις ἀπόρησε, καί δέν τοῦ τό ἀπέκρυψε. «Ἐσύ, τοῦ εἶπε, εἶσαι βέβαια Ἰουδαῖος. Πῶς λοιπόν ζητεῖς νερό ἀπό ἐμέ πού εἶμαι Σαμαρεῖτις»; Οἱ Ἰουδαῖοι ἀποφεύγουν αὐστηρά τούς Σαμαρείτας.

Ὁ Ἰησοῦς τῆς εἶπε: «ἐάν ἐγνώριζες τήν δωρεά τοῦ Θεοῦ καί ποῖος εἶμαι ἐγώ πού σοῦ ζητῶ νερό, ἐσύ θά μοῦ ἐζητοῦσες τήν δωρεά τοῦ Θεοῦ καί θά σοῦ ἔδιδα ὕδωρ ζωῆς».

Ἡ γυναῖκα δέν ἐκατάλαβε φυσικά, καί ἀπεκρίθη. «Κύριε, ἐσύ δέν ἔχεις ἀντλητήρι[1] καί τό πηγάδι εἶναι τόσον βαθύ. Ἀπό ποῦ λοιπόν θ' ἀντλήσης τό ὕδωρ τῆς ζωῆς»; Ὁ Ἰησοῦς τῆς εἶπε: «ὅποιος πίνει ἀπό τό νερό τοῦ πηγαδιοῦ αὐτοῦ θά ξαναδιψάση· ὅποιος ὅμως πιῆ ἀπό τό νερό πού θά τοῦ δώσω ἐγώ, δέν θά διψάση πιά ποτέ του· ἀλλά τό ὕδωρ πού θά τοῦ δώσω ἐγώ, θά γείνη μέσα του πηγή, πού θά τοῦ χαρίζη ζωήν αἰώνιον».

1. Κουβά

Ἡ Σαμαρεῖτις δέν ἐκατάλαβε καί πάλιν τήν ἀλληγορίαν αὐτήν, ἐζήτησε τόν λόγον τοῦ Ἰησοῦ κατά τήν ἰδικήν της ἀντίληψιν, καί τοῦ εἶπε μέ ζωηροτάτην παράκλησιν: «Κύριε δῶσε μου αὐτό τό νερό, διά νά μή διψῶ πλέον καί νά μήν εἶμαι ἀναγκασμένη νά παίρνω καθημερινῶς τόν δρόμον αὐτόν καί νά ἔρχωμαι ἐδῶ διά νά γεμίζω τήν στάμνα μου».

Ὁ Ἰησοῦς τότε ἄλλαξε θέμα. Εἶπε στήν γυναῖκα: «πήγαινε φώναξε τόν ἄνδρα σου καί ἐλᾶτε ἐδῶ καί οἱ δύο μαζί».

Ἐκείνη ἐταράχθη, ἔσκυψε τό κεφάλι της, καί περιωρίσθη νά εἰπῆ: «δέν ἔχω ἄνδρα».

Ὁ Ἰησοῦς τῆς εἶπε ἀργά-ἀργά: «καλά τό εἶπες, ὅτι ἄνδρα δέν ἔχεις. Ἔχεις πάρη ἕως τώρα πέντε ἄνδρας, πού σοῦ ἐπέτρεπε ὁ νόμος σας. Καί ὁ τωρινός, μέ τόν ὁποῖον συζῆς, δέν εἶναι πλέον ἄνδρας σου». «Αὐτό εἶναι ἀληθές».

Ἡ Σαμαρεῖτις ἠσθάνθη θάμβος. Πῶς ὁ ξένος αὐτός, πού δέν εἶχε πατήση ποτέ στόν τόπον των, πού δέν τήν ἤξευρε διόλου ἕως πρό ὀλίγου, πῶς ἐγνώριζε τίς λεπτομέρειες αὐτές τῆς ζωῆς της. Τοῦ εἶπε λοιπόν: «Κύριε, καταλαβαίνω ὅτι σύ εἶσαι προφήτης. Παρακαλῶ λοιπόν νά μοῦ λύ-

σης μίαν ἀπορίαν μου. Οἱ ἰδικοί μας πρόγονοι ἔκαμαν τό προσκύνημά των εἰς τό ὄρος αὐτό ἐδῶ, τό Γαριζεῖν, καί οἱ Σαμαρεῖται ἡμεῖς λέγομεν ὅτι μονάχα ἐδῶ προσκυνεῖται ἀληθινά ὁ Θεός. Σεῖς δέ πάλιν οἱ Ἰουδαῖοι λέγετε ὅτι εἰς τόν ναόν σας τῶν Ἱεροσολύμων εἶναι ἡ ἀληθής προσκύνησις τοῦ Θεοῦ. Ποιό εἶναι τό σωστό»;

Ὁ Ἰησοῦς τῆς ἐδήλωσε· πίστευσε με ὅτι πλησιάζει ὁ καιρός, πού οὔτε τό ὄρος αὐτό, οὔτε τά Ἱεροσόλυμα θά ἔχουν τήν καύχησιν ὅτι δίδουν τήν ἀληθινήν προσκύνησιν. Ἤγγικεν ἡ ὥρα πού οἱ ἀληθινοί προσκυνηταί δέν θά γίνωνται τοιοῦτοι ἀπό τόν τόπον τῆς προσκυνήσεώς των, ἀλλ' ἀπό τόν τρόπον της. Ἀληθινοί προσκυνηταί θά εἶναι ἐκεῖνοι, πού θά προσκυνοῦν τόν Θεόν ἐν πνεύματι καί ἀληθείᾳ· διότι τέτοιους θέλει ὁ Οὐράνιος Πατήρ τούς προσκυνητάς του. Ὁ Θεός εἶναι Πνεῦμα ἀληθείας καί ἁγιότητος, καί οἱ προσκυνηταί του ἠμποροῦν νά τόν προσκυνοῦν εἰς κάθε τόπον, φθάνει μόνον νά τόν προσκυνοῦν ἐν πνεύματι καί ἀληθείᾳ».

Ἡ Σαμαρεῖτις τότε τοῦ εἶπε: «Οἱ Σαμαρεῖται πιστεύομεν, καί τό πιστεύω καί ἐγώ, ὅτι μέλλει νά ἔλθη ὁ Μεσσίας, ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν λοιπόν ἐκεῖνος ἔλθη, θά μᾶς

τά καθαρίση ὅλα αὐτά». Καί τότε ὁ Ἰησοῦς τῆς εἶπεν: «ὁ Μεσσίας, πού περιμένετε, εἶμαι ἐγώ πού σοῦ λαλῶ».

Ἐπάνω εἰς τήν στιγμήν ἐκείνην ἐπέστρεψαν ἀπό τήν πόλιν μέ τά τρόφιμα οἱ μαθηταί τοῦ Ἰησοῦ. Ἡ γυναῖκα ὅμως δέν ἐνδιεφέρθη δι' αὐτούς. Δέν ἐπῆρε κάν οὐδέ τήν στάμναν της καί τό ἀντληστήρι της. Πτερωτή ἔδραμεν εἰς τήν πόλιν καί ἐξε-

σήκωσε τούς κατοίκους της φωνάζουσα: «ἐλᾶτε, ἐλᾶτε στό πηγάδι τοῦ Ἰακώβ, νά ἰδῆτε ἄνθρωπον πού δέν μέ εἶδε ποτέ του, πού δέν ἦλθε ποτέ του στόν τόπον μας, καί ὅμως μοῦ εἶπε καταλεπτῶς ὅλα τά ἰδιαίτερα μου· μήπως αὐτός εἶναι ὁ Χριστός»;

Καί ὁ Εὐαγγελιστής πληροφορεῖ ὅτι οἱ κάτοικοι ἔδραμαν ὅλοι, διά νά ἰδοῦν τόν Ἰησοῦν· τόν παρεκάλεσαν δέ νά ἔλθη εἰς τήν πόλιν των, καί ἐπῆγε καί ἔμεινε δύο ἡμέρας, καί πολλοί ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν ὅτι ἀληθινά ἦτο ὁ Σωτήρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός.

Ἡ τοιαύτη ὑπέρ τοῦ Χριστοῦ προδιάθεσις τῶν Σαμαρειτῶν τῆς Συχάρ ἐπροπαγανδίσθη ὑπ' αὐτῶν τῶν ἰδίων καί εἰς ἄλλας πόλεις τῆς Σαμαρείας. Καί ἐκ τούτου ἐξηγεῖται ἡ εὐκολία, μέ τήν ὁποίαν οἱ Σαμαρεῖται ἐβαπτίσθησαν τό χριστιανικόν βάπτισμα, ὅτε μετά τήν θανάτωσιν τοῦ ἀρχιδιακόνου Στεφάνου ὑπό τῶν Ἰουδαίων καί τόν ἐναντίον τῶν χριστιανῶν διωγμόν εἰς τά Ἱεροσόλυμα, ἦλθε, κηρύττων τόν Χριστόν, εἰς τήν Σαμάρειαν ὁ εἷς τῶν ἑπτά διακόνων Φίλιππος. Αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων γράφουν σχετικῶς τά ἑξῆς: «ὅτε δέ

ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ τά περί τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καί τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες καί γυναῖκες» (η΄, 12). Κατόπιν ἦλθον εἰς τήν Σαμάρειαν καί οἱ Ἀπόστολοι Πέτρος καί Ἰωάννης καί συνεπλήρωσαν τό ἔργον ἐπιθέτοντες εἰς τούς βαπτισθέντας τάς χεῖράς των μετά προσευχῆς καί μεταδίδοντες διάφορα χαρίσματα τοῦ ἁγίου Πνεύματος (αὐτόθι 14-17).

Κατά τήν παράδοσιν μεταξύ των πρώτων γυναικῶν τῆς Σαμαρείας πού ἐδέχθησαν τό ἅγιον βάπτισμα καί τάς δωρεάς τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἦτο ἡ Σαμαρεῖτις τῆς Συχάρ, πού ἔλαβε τήν πρώτην της φώτισιν εἰς τήν πίστιν τοῦ Χριστοῦ κατά τήν προσωπικήν της ἐκείνην συνάντησιν μέ τόν Ἰησοῦν παρά τό φρέαρ τοῦ Ἰακώβ. Μετωνομάσθη δέ Φωτεινή. Ἡ ἁγία Φωτεινή ἔκτοτε ἀφιέρωσε τόν ἑαυτόν της εἰς τήν διάδοσιν τοῦ Εὐαγγελίου κατά τόν τύπον τῶν γυναικῶν, τάς ὁποίας ἀναφέρει ὁ ἀπόστολος Παῦλος εἰς τό τέλος τῆς πρός Ρωμαίους ἐπιστολῆς του. Ὑπέρ τοῦ ἔργου αὐτοῦ διέβη καί εἰς τήν Ἀφρικήν καί εἰς τήν Ρώμην, ὅπου καί ἔλαβε τόν μαρτυρικόν θάνατον ὑπό Νέρωνος μετά τήν

πιστοποίησιν ὅτι καί μέσα εἰς τά ἀνάκτορα ἐπροσηλύτησεν εἰς τόν χριστιανισμόν τήν θυγατέρα του Δομινίναν καί μερικάς δούλας της.

Ταυτοχρόνως ἐλάμβαναν τόν μαρτυρικόν θάνατον καί δύο υἱοί της, Ἰωσῆς καί Φωτεινός καί αἱ πέντε ἀδελφαί της, Φωτώ, Φωτίς, Παρασκευή, Κυριακή καί Ἀνατολή.

Πολύ ἐνωρίς ἀνηγέρθη εἰς τήν μνήμην της ναός παρά τόν τόπον, ὅπου ἔλαβε τήν πρώτην διδασκαλίαν ἀπό αὐτόν τόν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

«Ἡ Εὐαγγελική περικοπή τῆς Σαμαρείτιδος»

“...ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ· ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν ὡσεὶ ἕκτη. ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλῆσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· δός μοι πιεῖν. οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι. λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις· πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς, οὔσης γυναικὸς Σαμαρείτιδος; οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων σοι, δός μοι πιεῖν, σὺ ἂν ᾔτησας αὐτόν, καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ

καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν·

ὃς δι' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ, γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον.

λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή· Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ ἔρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ὕπαγε φώνησον τὸν ἄνδρα σου καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν· οὐκ ἔχω ἄνδρα. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· καλῶς εἶπας ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστι σου ἀνήρ· τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας. λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου δεῖ προσκυνεῖν. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· γύναι, πίστευσόν μοι ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρί. ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων

ἐστίν. ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. πνεῦμα ὁ Θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ὁ λαλῶν σοι. καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμασαν ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπε, τί ζητεῖς ἢ τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις· δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; ἐξῆλθον οὖν ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν…”

Κατά Ἰωάννην 4, 5-30

Ἀπολυτίκιον

Ἦχος δ'. Ταχὺ προκατάλαβε.

Χριστῷ συνομίλησας ἐπὶ τῷ φρέαρ σεμνή, καὶ πίστιν εἰσδέδεξαι, τὴν πρὸς αὐτὸν ἀκλινῶς, Φωτεινὴ Ἰσαπόστολε· ὅθεν τῆς εὐσεβείας, ἐφαπλοῦσα τὸ φέγγος, ἤθλησας ὑπὲρ φύσιν, σὺν υἱοῖς καὶ συγγόνοις· μεθ' ὧν ἀπαύστως πρέσβευε, ὑπὲρ τῶν τιμώντων σε.

Κοντάκιον

Ἦχος γ'. Ἡ Παρθένος σήμερον.

Τῶν Μαρτύρων σήμερον, ἡ κορωνὶς καὶ τὸ κλέος, Φωτεινὴ ἡ ἔνδοξος εἰς Οὐρανοὺς ἀνελθοῦσα, ἅπαντας συγκαλεῖται πρὸς ὑμνῳδίαν, ταύτης τῶν χαρισμάτων ἀπολαβόντας· διὰ τοῦτο παρὰ πάντων, τιμαῖς αἰσίας ἀνευφημείσθω πιστῶς.

Μεγαλυνάριον

Χαίροις Ἰσαπόστολε Φωτεινή, ἡ ζωῆς τὸ ὕδωρ, δεξαμένη παρὰ Χριστοῦ· χαίροις ἡ ἐν Ῥώμῃ, ἀθλήσασα ἀνδρείως, σὺν πᾶσι τοῖς οἰκείοις, Χριστὸς δοξάσασα.

Τὸ Φρέαρ τοῦ Ἰακώβ

